

21.11.2012

MUSTAFAKEMALPAŞA

İlçe Raporu | Nalan Tepe Őençayır

İçindekiler

1. GENEL GÖRÜNÜM.....	2
1.1. Coğrafya ve İklim	2
1.2. İdari Yapı.....	3
1.3. Tarih.....	3
1.4. Nüfus ve Demografik Yapı.....	4
1.5. Sosyal Yapı.....	4
1.5.1. Eğitim.....	4
1.5.2. Sağlık.....	5
2. EKONOMİK GÖRÜNÜM	6
2.1. Genel	6
2.2. Tarım.....	7
2.3. Sanayi.....	9
2.4. Ticaret.....	10
2.5. Madencilik	10
2.6. Çevre	10
2.7. Turizm.....	12
3. İLÇE GÖRÜŞLERİ.....	13
3.1. İlçedeki Potansiyellerle İlgili İlçenin Görüşleri.....	14
3.2. İlçeye Özgü İhtiyaçlar ve Sorunlar	14
3.3. İlçede Yürütülmekte Olan ya da Yapılması Hedeflenen ve/veya Düşünülen Projeler	15
Yürütülen	15
Düşünülen	15
3.4. İlçenin Hedefleri	15
3.5. Bölge ve Ülke Kalkınması için Gelişme Alanları Hakkında İlçe Görüşleri.....	15
İlçe	15
Türkiye	16
4. BEBKA PROJE ÇALIŞMALARI	16
5. KAYNAKLAR.....	16

1. GENEL GÖRÜNÜM

1.1. Coğrafya ve İklim

Coğrafi koordinatlar olarak; batısı 28° 10' (Adaköy) , doğusu 28° 47' (Ömeraltı köyü) Doğu boylamlarındadır. Enlem olarak güneyde 39° 44' (Hacıahmet köyü) ve kuzeyde 40° 10' (Kumkadı köyü) kuzey enlemleri arasındadır. Kuzeydoğuda Nilüfer (Bursa), kuzeyde Uluabat Gölü ve Karacabey (Bursa), batıda Susurluk (Balıkesir), güneyde Kepsut (Balıkesir), güneydoğuda Dursunbey (Balıkesir), ve doğuda Orhaneli (Bursa) ilçeleri ile çevrilidir.

Mustafakemalpaşa ilçesinin denizden yüksekliği (rakımı), şehir merkezinde 25 ile 40 metre arasındadır. İlçe merkezinden güneye ve doğuya doğru gidildikçe, köylerde yükseklik 600-700 metrelere kadar çıkar. İlçenin en yüksek noktası 1336 metre ile Çataldağ'dır. Bu dağ, Bursa ve Balıkesir illerinin de sınırlarını oluşturur.

Yüzölçümü (km²)

	Bursa km ²	Mustafakemalpaşa km ²	İlçenin İl Yüzölçümü İçindeki Oranı (%)
Alan (göl dahil)	10886,38	1761,74	16,2
Alan (göl hariç)	10421,87	1669,94	16

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu

Mustafakemalpaşa (Kirmasti) Çayı ilçe içinden geçip, Uluabat Gölüne ulaşan çaydır. Kütahya ili Emet ilçesinin Eğrigöz dağından çıkan birkaç kaynak ile yine Kütahya ili Gediz ilçesindeki Şaphane Dağı'ndan çıkan kaynaklar çayı oluşturur. Mustafakemalpaşa (Kirmasti) çayının, Bursa il sınırları içinde kalan uzunluğu 134 kilometre olmakla birlikte toplam uzunluğu 230 kilometredir. Kirmasti çayı, Uluabat Gölünü besleyen en önemli kaynaktır.

Uluabat Gölü Mustafakemalpaşa, Karacabey ve Bursa sınırları içinde yer alır. Deniz seviyesinden 8-9 m. yükseklikteki göl, üçgen biçimli olup, doğu-batı yönünde uzunluğu 23-24 kilometre, genişliği ise 12 kilometredir. Avrupa ve Ortadoğu'nun da en önemli sulak alanlarından biri olan Uluabat gölünde 21 değişik balık türü belirlenmiştir. Gölde günümüzde ticari amaçlı sazan ve turna avlanmaktadır. Uluabat Gölü uluslar arası Ramsar Sözleşmesi kapsamında korumaya alınmıştır.

Mustafakemalpaşa ilçesinin iklimi Marmara Bölgesi iklimine girer. Zaman zaman Akdeniz ve Karadeniz iklimi etkisi altındadır.

1.2. İdari Yapı

İlçede 1 merkez belediye ve 6 adet belde belediyesi olmak üzere 7 belediye ve 104 köy bulunmaktadır.

Belediyeler,

- Merkez
- Çeltikçi
- Ovaazatlı
- Tatlavaklı,
- Tepecik
- Yalıntaş
- Yeşilova

1.3. Tarih

İlçe ve çevresinde yapılan Arkeolojik çalışmalar, bölge tarihinin Prehistorik Döneme (M.Ö 3000–2000) kadar uzandığını göstermektedir. Kaynaklarda Miletopolis için göl kenarında bir yerleşim yeri ifadesi geçmektedir. Miletopolis şehrinin, - yatağı bugünkünden daha geniş bir alana yayılan – Uluabat Gölü, Melde Bayırı ve Karacabey Harası arasındaki yükseltide kurulduğu da tahmin edilmektedir.

Eski adı Kirmasti (Kremastre) olan ilçeni Hitit Uygarlığı, Bitinya Krallığı hüküm sürmüştü; Miletopolis adında bir yerleşim kurulmuştur. İlçenin bu günkü yerini, tarihçilerin bir kısmına göre imparator Alexis Komnen Bursa civarını Arapların istilasından korumak için o tarihlerde bir kale görevi görmek üzere tesis etmiştir. Romalılardan sonra Bizans, Selçuklu, Karesioğulları yönetimine geçmiştir. Kirmasti'nin 1336'da Osmanlı Devletine katılmasından sonra Kirmasti'nin geliri Lala Şahin Paşa'ya verilmiştir. Lala Şahin Paşa kendisine Tımar olarak verilen Kirmasti'de imar hareketlerine girişerek, cami, medrese ve hamam yaptırdı. Rumeli Beylerbeyi olan Lala Şahin Paşa, 1375 yılında öldüğünde naaş'ı Kirmasti'ye getirilerek, kendisinin inşa ettirdiği külliye içerisindeki önceden yapılmış olan türbesine defnedilmiştir.

Osmanlı Devletinin hâkimiyeti boyunca, Hüdavendigâr Eyaletinde bir iç kasaba olarak varlığını sürdüren Kirmasti, Osmanlı devletinin hayvancılık ve tarım merkezlerinden biri konumunda oldu.

Kirmasti 2 Temmuz 1920 Yunan işgaline uğramış, 14 Eylül 1922 tarihinde düşman işgalinden kurtarılmıştır. 31 Aralık 1922 tarihinde belediye meclisinin kararı ile Kirmasti adı değiştirilerek Mustafakemalpaşa adı verilmiştir.

1.4. Nüfus ve Demografik Yapı

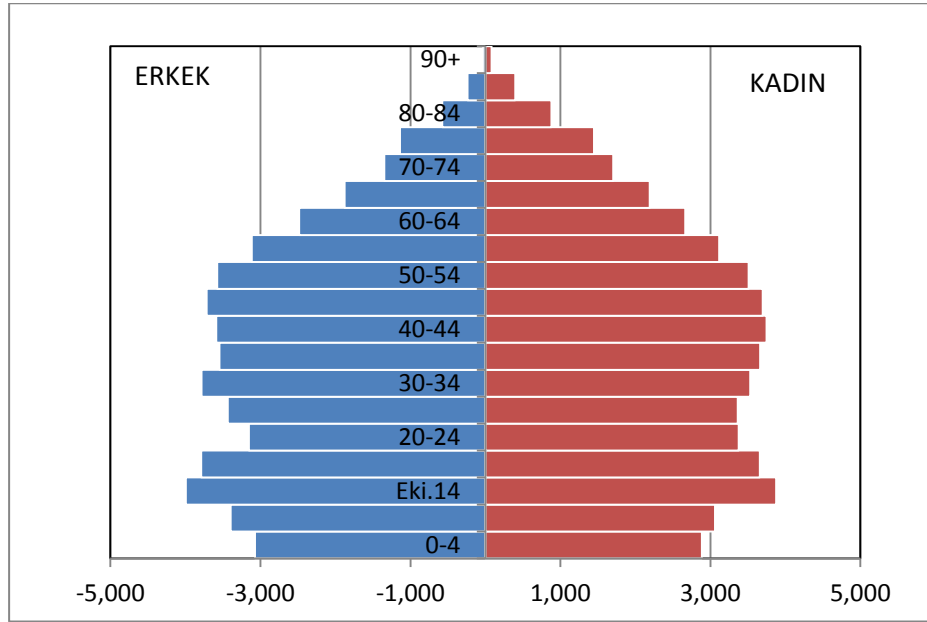
Mustafakemalpaşa'da 2011 yılı sonu itibariyle 100.727 kişi yaşamaktadır. Nüfusun %50,85'ini kadın nüfus oluşturmaktadır. Yıllar itibariyle incelendiğinde, il ve ilçe merkezlerinde 2007-2011 yılları arası nüfus yaklaşık %2 artarken, belde ve köylerdeki nüfusta düşüş yaşanmıştır.

Tablo 1- Mustafakemalpaşa Nüfusu 2007-2011

	Toplam nüfus	İl/ilçe merkezleri nüfusu	Belde/köyler nüfusu
2007	102.000	54.029	47.971
2008	102.171	56.490	45.681
2009	101.800	57.097	44.703
2010	101.412	55.408	46.004
2011	100.727	55.567	45.160

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu- ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)

İlçe nüfusunun ortanca yaşı 36,4'tür ve ilçe için Nüfus Piramidi aşağıda verilmiştir.

Grafik 1- Mustafakemalpaşa Nüfus Piramidi 2011

2011 yılı ikamet edilen ilçeye göre nüfusa kayıtlı olunan illere bakıldığında halkın %82'ye yakını Bursa iline kayıtlıyken, %4,6'sı Balıkesir ve %1,5'i Trabzon kayıtlıdır.

1.5. Sosyal Yapı

1.5.1. Eğitim

İlçede okuyazarlık oranları oldukça yüksektir.

Okuryazarlık Oranları 2011

	Oran
Okuryazarlık Oranı	93,85%
Kadın Okuryazarlık Oranı	90,55%
Erkek Okuryazarlık Oranı	97,22%

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu- ADNKS

İlçedeki örgün eğitim kurumları incelendiğinde çeşitlilik olduğu (öğretmen, kız meslek, sağlık meslek, ticaret meslek vb.) gözlenmektedir. İlçeye Fen Lisesi'nin açılması için de çalışmalar devam etmektedir. İlçede derslik başına düşen öğrenci sayısına bakıldığında ilköğretim ile ortaöğretim de il ortalamasının altında olmasına rağmen, mesleki ve teknik eğitimde il ortalamasının biraz üstündedir.

Okul/Kurum Sayısı	74
Derslik Sayısı	674
Öğrenci Sayısı	17788
Öğretmen Sayısı	993
İlköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı	26
Ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı*	21
Mesleki ve Teknik Eğitimde	46

Kaynak : Mustafakemalpaşa Milli Eğitim Müdürlüğü. Erişim tarihi 21.11.2012

İlçede Uludağ Üniversitesine bağlı bir meslek yüksek okulu bulunmaktadır. Okulda açık olan bölümler aşağıda belirtilmekle birlikte, tasarım bölümünün de önümüzdeki yıllarda açılması planlanmaktadır.

Mustafakemalpaşa Meslek Yüksek Okulu Bölümleri

- Pazarlama ve Reklamcılık
- Muhasebe ve Vergi
- Yönetim ve Organizasyon
- Makine ve Metal Teknolojileri
- Elektrik ve Enerji
- Gıda İşleme
- Tekstil, Giyim,
- Ayakkabı ve Deri
- Bitkisel ve Hayvansal Üretim

1.5.2. Sağlık

Hastaneler açısından incelendiğinde, Mustafakemalpaşa'da bir devlet hastanesi bulunmaktadır. Hastane 1957 yılında kurulmuş olup, 1992 ve 2004 yıllarında birer bok eklenerek hizmete devam etmiştir. Sanayi Aile Sağlığı Merkezi'nin 2. ve 3. katında hizmet hastaneye bağlı Dış Tedavi ve Protez Merkezi hizmet vermektedir.

200 yataklı yeni hastanenin temeli atılmış olup 2014 de bitmesi beklenmektedir.

Mustafakemalpaşa Devlet Hastanesi 2011

	2011
Yatak Sayısı	179
Ortalama Kalış süresi (Gün)	3,68
Yatak İşgal Oranı	59,72%

Kaynak : Mustafakemalpaşa Devlet Hastanesi, Erişim tarihi 20.11.2012

2010 yılına ait sağlık alanında TÜİK verileri aşağıda sıralanmıştır.

- Doğurganlık hızı (2010) (15-49 yaş her bin kadında) : 49
- Ölüm hızı(Binde) (2010) : 4,44
- Toplam hekim sayısı (2010) : 76
- Toplam ölüm sayısı (2010) : 450
- Bin kişiye düşen yatak sayısı (2010) : 1,8
- Yoğun bakım yatak sayısı (2010) : 18
- Bin kişiye düşen yoğun bakım yatak sayısı (2010) : 0,18

2. EKONOMİK GÖRÜNÜM

2.1. Genel

İlçe ekonomisinde tarım ve sanayi iki önemli sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

İlçe sakinlerinin ekonomik durumuyla bilgi sağlayabilecek, ilgili ilçedeki trafik tescil büro kayıtlarına göre, ilçe trafik tescile kayıtlı motorlu kara taşıtı sayısı tüm ilin taşıt sayısının %4,9'una karşılık gelmektedir.

Motorlu Kara Taşıtları 2010

	Bursa Toplam Sayı	Mustafakemalpaşa Toplam Sayı	İlçenin İl İçindeki Payı (%)
Toplam	538 598	26 415	4,9
Otomobil	271 160	7 978	2,9
Minibüs	8 314	298	3,6
Otobüs	10 528	518	4,9
Kamyonet	110 284	3 934	3,6
Kamyon	22 342	1 256	5,6
Motosiklet	63 979	6 819	10,7
Özel Amaçlı	972	38	3,9
Traktör	51 019	5 574	10,9

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu

Not : 2010 yılı sonu itibariyle sözkonusu ilçe trafik tescil bürosuna kayıtlı taşıtlara göre verilmiştir.

2.2. Tarım

Tarımdaki verimliliğin yüksekliği, tarıma dayalı sanayinin gelişmesine ortam hazırlamıştır. İlçede un fabrikaları, salça fabrikaları, konserve fabrikaları, süt ürünleri ve meyve suyu fabrikaları mevcuttur. Ayrıca fide ve tohum üretim tesisleri de gün geçtikçe artmaktadır.

2010 verileri göz önünde bulundurulduğunda toplam arazi 1.334.572 dekar olup, bunun 521.850 dekarı tarım arazisi (Ekilebilir Uzun ömürlü Çayır ve Mera) ve 812.722 dekarı orman arazi'dir.

Seçilmiş Tarım Ürünlerinin Üretimi

Sebzeler 2011

Ürün adı	Üretim (ton)
Domates (Salçalık)	276.000
Karpuz	32.000
Domates (Sofralık)	21.300
Kavun	10.000
Biber (Salçalık)	7.500

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu

Sebze üretimine, örtüaltı üretimi de dahildir (açıkta sebze+örtüaltı)

Meyveler 2011

Ürün adı	Üretim(ton)
Şeftali (Diğer)	6.456
Kırmızı Biber (Baharatlık)	3.000
Çilek	1.746
Armut	1.709
Elma (Starking)	1.174
Şeftali (Diğer)	6.456

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu

Tahıl ve Ot

Tahıl ve Ot	Üretim (ton)
-------------	--------------

Mısır (Silajlık)	352.800
Mısır (Dane)	44.926
Buğday (Diğer)	36.780
Yonca (Yeşil Ot)	23.000
Sekerpancarı	17.502

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu

Büyükbaş Hayvancılık 2011

Hayvan Adı	Toplam (baş)	Yetişkin (baş)	Genç-Yavru (baş)	Sağılan hayvan sayısı (baş)	Süt (Ton)
Sığır (Kültür)	11 199	4 555	15 754	4 907	19020,62
Manda	610	209	819	276	352,22
Sığır(Melez)	13 737	6 761	20 498	5 026	13705,14
Sığır(Yerli)	979	510	1 489	399	481,59

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu

Küçükbaş Hayvancılık 2011

Hayvan Adı	Toplam (baş)	Yetişkin (baş)	Genç-Yavru (baş)	Sağılan hayvan sayısı (baş)	Süt (Ton)
Koyun (Yerli)	13 661	2 991	16 652	9 467	738,41
Keçi(Kıl)	5 870	4 430	10 300	3 071	340,83
Koyun(Merinos)	13 616	3 010	16 626	9 425	452,39

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu

Kümes Hayvancılığı

Hayvan Adı	Mevcut sayı
Et Tavuğu	1 520 000
Yumurta Tavuğu	176 831
Hindi	195
Kaz	620
Ördek	650

Arıcılık 2011

Arıcılık köy sayısı	Yeni kovan sayısı	Eski kovan sayısı	Toplam kovan	Bal üretimi (ton)	Balmumu üretimi (ton)
85	8 500	750	9 250	68,5	1,25

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu

2011 verilerine bakıldığında İlçe Bursa ilinde en çok ipekböcekçiliği yapılan ilçedir, bölge genelinde ise 4. sıradadır.

Köy sayısı	Hane sayısı	Açılan kutu sayısı	Yaş koza
12	43	115,5	3,259

2.3. Sanayi

İlçede iki organize sanayi bölgesi (ODB) ve iki küçük sanayi sitesi (KSS) bulunmaktadır.

Mustafakemalpaşa Organize Sanayi Bölgesi

1992 yılında, 220 hektar alan üzerinde kurulmuştur. Altmışaltı adet fabrika için yer tahsisi vardır. 69 parsel bulunmakta olup, parseller 5 dönüm ile 48 dönüm arası büyüklüktedir. İl merkezine uzaklığı 85 km'dir. OSB öne çıkan sektörler Kimyasal madde ve ürünleri ile suni elyaf imalatı, tekstil ürünleri imalatı, gıda ürünleri ve içecek imalatı, plastik ve kauçuk ürünleri imalatı, makine ve teçhizatı hariç metal eşya sanayi olarak sıralanabilir.

İlçede yer alan ve halihazırda 15 tesisin aktif olduğu Mustafakemalpaşa Organize Sanayi Bölgesi'nde (MKP OSB) sanayi tesisleri yatırım ve işletme maliyetlerinden ötürü atıksu arıtma işleminden kaçınılmaktadır. Ayrıca sanayi tesislerinin deşarj yeri problemleri de bulunmakta olup, alıcı ortama deşarj hatlarını taşıma maliyetini karşılamak istememektedirler. Mevcut olan 2000 m³/gün kapasiteli arıtma tesisine BEBKA desteği ile iyileştirme yapılmaktadır. Diğer taraftan OSB içerisinde mevcut kanalizasyon 16 km uzunluğunda ve 20 yıllık bir hat olup, yağmur suyunun borulara sızması problem teşkil etmektedir. Dolayısıyla kanalizasyon sisteminin ıslahı da öngörülen projeler arasında yer almaktadır.

İlçede yer alan MKP OSB'de oluşan evsel ve ambalaj atıkları Belediye tarafından toplanmaktadır. Atıksu arıtma tesisinden oluşan arıtma tesisi çamurları sözleşmeli firma tarafından bertaraf tesislerine gönderilmektedir. Ayrıca, sanayi kaynaklı, kayıt altına alınamayan tehlikeli atıklar ve uygun olmayan bertaraf işlemleri konusunda tehlikeli atıklar için ara depolama tesisi ve transfer istasyonları gerekmekte, ayrıca tehlikeli atıklar konusunda sanayiciyi bilinçlendirme çalışmaları yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Mermer Organize Sanayi Bölgesi

Devecikonağı köyü yakınlarında olan Mermer OSB 1998 yılında kurulmuştur. Kırk beş parselden oluşan OSB'de, parseller beş dönüm ile otuz dönüm arasındadır. Toplam alan, altmış yedi hektardır. İl merkezine uzaklığı 110 km'dir. Bölgede kamulaştırma ve alt yapı çalışmaları sürdürülmektedir.

Küçük Sanayi Siteleri

Mustafakemalpaşa Balıkesir yolu üzerindedir. 1986 yılında inşaatı tamamlanmıştır. 463 işyerinden oluşur. Sanayi aile Sağlığı merkezi ve ilçe ağız ve diş sağlığı merkezi site içindeki binada hizmet vermektedir.

Sanayi sitesinde her türden oto tamircileri, oto yedek parçacıları, marangozlar, doğramacılar, mobilyacılar, tornacılar, soğuk demirciler, tarım aleti imalatçıları elek kasnağı ve ambalaj sandığı imalatçıları, keresteciler, değirmen makineleri imalatı ve lastik kaplamacılar mevcuttur.

Mustafakemalpaşa Küçük Sanayi Siteleri (KSS)

KSS Adı	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Doluluk Oranı (%)
M.KEMALPAŞA KSS	339	855	89
TEPECİK KSS	50	50	50

Kaynak: Taslak Bursa Çevre Düzeni Planı Raporu

2.4. Ticaret

İlçeye bağlı bulunan köyler dışında özellikle Karacabey ilçesinden alış-veriş için gelinmektedir. İlçeye özgü Mustafakemalpaşa tatlısı en bilinen ticari öğedir. 1920li yıllardan bu yana ilçede üretilen tatlının temel özelliği, yörede yetiştirilen inek ve koyun sütlerinden üretilen tuzsuz peynir kullanılarak yapılmasıdır. Mustafakemalpaşa Belediyesi, Türk Patent Enstitüsünden 2002 yılında Mustafakemalpaşa tatlısının coğrafi işaret tescil belgesini almışsa da daha sonra açılan bir dava ile tescil iptal edilmiştir.

2.5. Madencilik

Bor Madeni

Mustafakemalpaşa ilçesine bağlı olan Kestelek köyündedir. Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğüne bağlı İşletme Müdürlüğüdür. İşletme açık ocağından yılda 200.000 ton %29 B2O3 tenörlü tuvönan kolemanit cevheri üretilmektedir. Üretilen tuvönan cevher 100.000 ton/yıl kapasiteli konsantratör tesisinde zenginleştirilerek konsantre kolemanit üretilmektedir.

Mermer

Mustafakemalpaşa mermer yatakları açısından zengin bir bölgedir. İlçe merkezi yakınlarında, Devecikonak ve Söğütalan çevresinde zengin mermer yatakları vardır. Yörede çıkan mermer genellikle beyazdır ve Mermer piyasasında Mustafakemalpaşa Beyazı olarak bilinir. İlçede çıkarılan mermer blok halde veya işlenmiş olarak yurt içi ve yurtdışı birçok yerine satılmaktadır.

Kömür

Devecikonak, Alpagut, Karacalar, Işıklar ve Aliseydi köylerinde Linyit kömürü yatakları olmakla birlikte bunlardan Devecikonak Alpagut arasındaki Ocakta üretim yapılmaktadır. Diğer ocaklardaki kömür yatakları verimsiz olduğu için günümüzde işletilmemektedir.

Diğer Madenler

Geçmişte işletilmekle birlikte günümüzde verimliliği olmadığından işletilmeyen madenler vardır. Bunlar; Bük köyde Kösele taşı, Kayabaşında Kaolin, Kurşunlu ve Çivilicam da kurşun, Çakallar, Karacalar ve Ömeraltında Amyant ve Mika, Eskikızılelma, Çivilicam Karaköy ve Ömeraltı köylerinde de Krom Madenleridir.

2.6. Çevre

Mustafakemalpaşa ilçesinin öncelikli çevre problemleri sırasıyla su ve atıksu kirliliği, sulak alan kaybı, katı ve tehlikeli atıklar, gürültü kirliliği ve orman tahribatıdır.

Su Kirliliği

İlçede kanalizasyon şebekesi mevcut olup, ilçede şebekeye bağlanma oranı % 92 civarındadır. Bununla birlikte kanalizasyon şebekesinin sonlandığı bir atıksu arıtma tesisi mevcut olmayıp, atıksular arıtılmadan doğrudan Mustafakemalpaşa Çayı ve bu çay vasıtasıyla Uluabat Gölü'ne deşarj edilmektedir (BEBKA, 2011).

İlçe Uluabat Gölü havzasında bulunduğu için gölün durumu açısından oldukça önem arz etmektedir. Zira yukarıda bahsedildiği gibi gölün en büyük ve önemli kaynağı Mustafakemalpaşa Çayı'dır. Bu Çay; Emet Çayı ve Tavşanlı, Tunçbilek, Orhaneli ve Keles ilçelerinin evsel ve endüstriyel atıksularını taşıyan Orhaneli Çayı ile birleşerek Mustafakemalpaşa Çayı adı altında bazı belde belediyelerinin evsel nitelikli atıksularını, deri işleme tesisleri (tabakhane) ve konserve fabrikalarının atıksularını göle taşımaktadır. Yine M. Kemalpaşa'da bulunan 52 adet deri işletmesinin atıksuları Azatlı drenaj kanalına deşarj edilmekte, buradan bu atıksular Uluabat pompa istasyonuna gelmekte ve pompalar yardımıyla Uluabat Gölü'ne deşarj edilmektedir. Ayrıca göl etrafında kurulu bulunan bazı sanayi tesisleri ile yerleşim birimlerinin evsel ve endüstriyel nitelikli atıksuları da gölün atıksu girdilerini oluşturmaktadır. Dolayısıyla gölde aşırı derecede organik madde birikimi mevcuttur ve bunun sebep olduğu çözünmüş oksijen miktarındaki değişimler nedeniyle göldeki su ürünlerinin yaşamı olumsuz etkilenmekte olup, ötrofikasyon riski de yüksektir. Havza ağır metaller açısından çok kirli 4. sınıf su kalitesine sahiptir. Ayrıca tarımda uygulanan yanlış gübreleme ve ilaçlama metotları ile yeraltı su kaynakları da tehdit altındadır (BEBKA, 2011).

İlçenin kanalizasyon şebekesi ve özellikle atıksu arıtma tesisi ihtiyacını gidermek üzere ön tahminlere göre yaklaşık 45 milyon Avro'yu bulan projesi Avrupa Birliği IPA kaynaklarından faydalanılarak yapılmak üzere Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından Ulusal Proje Önceliklendirme Listesine alınmış olup, projenin yatırım paketi hazırlık çalışmaları başlamak üzeredir. Söz konusu projenin ÇED, Fizibilite Raporu, Teknik Şartnameleri, Tasarımları, Fayda-Maliyet Analizleri, İhale Dosyaları ve IPA Başvuru Formunu içeren yatırım paketinin hazırlanmasından sonra IPA Başvurusu Avrupa Komisyonuna yapılacak ve finansman kararının alınmasından ardından projenin ihale işlemleri başlayacak ve ardından sözleşmeler imzalanarak projeye başlanacaktır.

Sulak Alan Kaybı

RAMSAR Sözleşmesi kapsamında yer alan Uluabat Gölü'nde su kirliliği, tarımsal kaynaklı kirlilik, endüstriyel kirlilik, yasadışı tür toplama, kaçak avlanma, yangın, kaçak ağaç kesimi, gölün drene edilerek veya doldurularak kurutulması, hassas bölgede doğal yapıdan uzaklaşma, kaçak kum, torf ve toprak alımı gibi sebeplerden ötürü genel olarak sulak alan kaybı yaşanmaktadır.

Uluabat Gölü sulak alan ekosisteminin korunması, sulak alan kaynaklarının tüm kullanıcılar tarafından akılcı bir şekilde kullanımının sağlanması, su kalitesi ve su rejiminin geliştirilmesi amacıyla Çevre ve Orman Bakanlığı ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliğinde Uluabat Gölü Yönetim Planı hazırlanmış ve 27.12.2002 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Katı ve Tehlikeli Atıklar

İlçede atıklarla ilgili en önemli problem düzenli depolama tesisinin bulunmaması ve çöplerin vahşi olarak depolanmasıdır. Çöp depolama alanına bağlı olarak ilçede koku problemi yaşanmaktadır. Sorunun çözümüne yönelik olarak ilk aşamada Mustafakemalpaşa Belediyesi, Karacabey Belediyesi, Çeltikçi Belediyesi, Tatkavaklı Belediyesi, Tepecik Belediyesi, Yalıntaş Belediyesi, Yeşilova Belediyesi ve Ovaazatlı Belediyesinin katılımıyla birlik oluşturulma çalışmalarına

başlanmıştır. Ancak tesis için yer seçimi çalışması henüz gerçekleştirilememiş olup, yer seçimi gerçekleştirildiğinde çalışmalar hızlandırılacaktır (BEBKA, 2011).

İlçede yer alan MKP OSB'de oluşan evsel ve ambalaj atıkları Belediye tarafından toplanmaktadır. Atıksu arıtma tesisinden oluşan arıtma tesisi çamurları bertaraf tesislerine gönderilmektedir. Ayrıca, sanayi kaynaklı, kayıt altına alınamayan tehlikeli atıklar ve uygun olmayan bertaraf işlemleri konusunda tehlikeli atıklar için ara depolama tesisi ve transfer istasyonları gerekmekte, ayrıca tehlikeli atıklar konusunda sanayiciyi, evsel atıklar konusunda halkı bilinçlendirme çalışmaları yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır (BEBKA, 2011c).

MKP Mermerciler OSB'de en önemli potansiyel problem mermer atıklarının ve çamurlarının depolanması veya bertaraf edilmesi konusunda saha probleminin bulunmasıdır. Dolayısıyla arıtma çamurları, mermer atıkları, vb. gibi ortaya çıkan atıkların işlenerek diğer sanayilerde yardımcı hammadde olarak kullanılması konusunda bilimsel araştırmalar ile fizibilite çalışmalarının teşvik edilmesi ve bununla ilgili tesislerin yapımı öngörülen tedbirler arasındadır (BEBKA, 2011).

İlçede ambalaj atığı yönetim planı mevcut olup, kaynağında ayrı toplama işlemi yapılmakta ve ilçe sınırları içerisinde ambalaj atıklarını işlemek üzere bir adet geri kazanım ve dönüşüm tesisi bulunmaktadır. Diğer taraftan, tıbbi atıklar konusunda il genelinde uygulanan yöntem uygulanmakta, tıbbi atıklar Bursa Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisine gönderilmektedir. Tehlikeli ve özel atıklar ile ilgili olarak ilçede geri kazanım ve bertaraf tesisi bulunmamakta, lisanslı firmalar tarafından geri kazanım, yakma ve depolama yöntemleri ile bertaraf edilmektedir.

2.7. Turizm

İlçe doğal güzellikleri ve kaplıcaları ile turizm potansiyeline sahiptir. Öne çıkan bazı turistik yer hakkında bilgi aşağıda verilmiştir.

Suuçtu Şelalesi

Mustafakemalpaşa ilçesinin güneyinde, Karadere üzerinde bulunan bir şelaledir. Sular 38 metreden büyük bir hızla dökülür. Suların kaynağı Çataldağ eteklerinden doğan bir kaç küçük deredir. Şelale çevresi kayın ağaçlarının yoğun olduğu bir ormandır. Şelalenin ve derenin yakınları piknik alanı olarak düzenlenmiştir.

Tümbüldek Kaplıcası

İlçeye çok yakın olduğu için uzun yıllardan beri bir dinlenme yeri olarak değerlendirilmektedir. Çıkış noktasında 49°C olan sıcak termomineral kaynak, 37°- 38°C 'ye soğutularak, romatizma hastalıkları, hareket sistemi hastalıkları ve deri hastalıklarında yararlıdır. Mustafakemalpaşa Belediyesi BEBKA desteği ile kaplıca da iyileştirme yapmıştır.

Ayvaini Mağarası

Mustafakemalpaşa İlçesi Doğanalan köyü yakınlarında başlayıp, Uluabat Gölü güneyinde Ayvaköy yakınlarında sona eren mağaradır. Uzunluğu Yaklaşık 4900 metre olup, Güney Marmara'nın en uzun mağarasıdır. Mağara boyunca akan Karadonlu Deresi, çok sayıda, irili ufaklı gölet oluşturmuştur. Mağarada çok sayıda damlataşlar, duvar damlataşları, sarkıtlar, damlataş havuzları ve dikitler mevcuttur.

Paşalar Fosil Yatağı Ve Doğa Tarihi Müzesi

Paşalar köyü yakınlarındadır. Kazılar 1983 yılında, Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Paleontoloji Anabilim dalı öğretim üyesi Berna Alpagut'un çabalarıyla başlanmıştır. Yapılan kazılarda elli sekiz kadar memeli hayvan türü bulunmuştur. Kazılarda dünyada sadece Paşalar yöresine özgü, küçük kemirgenler ve fillerde bulunmuştur. Paşalara özgü bu file verilen isim ise Gamphotherium Paşalarensis'tir.

Miletopolis

Mustafakemalpaşa'nın 4 Km. kuzeybatısında, Üçkurnalı ve/veya Melde Bayırı olarak anılan bölgede yer almaktadır. Yapılan araştırmalar yerleşimin, eski bir Mysia kenti olduğu, kentte yaşayan Milada halkından dolayı kente, Milada Kenti anlamına gelen 'Milada-Polis' ismi verildiğini, daha sonraki dönemlerde kentin isminin Miletopolis olarak kullanılmaya başlandığını göstermektedir.

Kazı çalışmalarında Apollon heykeline ait parçalar Terracotta bir figürün erken Bizans dönemine ait bir hamamın coldarium bölümünün hypocaust sistemine ait bir kısım kalıntı ortaya çıkarılmıştır, yıkık moloz taş duvarlar arasında mozaik izlerine rastlanmıştır.

Paşalar Kazısı

Mustafakemalpaşa İzmir Karayolunun beşinci kilometresinde Mustafakemalpaşa Organize Sanayi Bölgesine ayrılan yoldan devam edilerek yedi kilometre sonra Paşalar köyüne ulaşılır. Paşalar Fosil Yatağı Kazı Alanı köyün yaklaşık 1,5 kilometre güneyindedir.

1965 yılında orman yolu açılırken farkına varılan bu kıymetli fosil yatağı orman yolunun kenarında yer almaktadır. Bölgedeki mermer yataklarındaki kalsiyum karbonat, fosillerin sertleşmesine önemli etken olmuş ve dayanıklılığını artırmıştır. Atlar, zürafalar, gergedanlar, filler ve daha birçok etçil ve otçul hayvan kalıntısına ulaşılmıştır. Özellikle filler büyük önem taşıyor. Litaratüre Gamphotherium Paşalarensis olarak geçen fil sadece bu yörede bulunmuştur.

Taş Mektep

Mustafakemalpaşa ilçe merkezinde Sabribey Mahallesi'ndedir. Yapım tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Osmanlı Devleti döneminde, ilçede yaşayan Rumlara ait kiliseye bağlı olup, kilisede öğrenim gören rahibelerin yatakhane olarak kullanılmıştır.

Kurtuluş Savaşının kazanılması ve Rumların ilçeyi terk etmesiyle bina bir süre boş kalmış, Cumhuriyetin ilanı ile kız okulu olarak üçüncü sınıfa kadar hizmet vermeye başlamıştır. Daha sonra, 1949 yılına kadar Dördüncü Okul; 1950 yılından itibaren Hamzabey İlkokulu olarak isimlendirilmiştir. Hamzabey İlkokulu olarak 2002 yılına kadar eğitime hizmet vermiştir.

Bina ve yakın çevresini 1996 yılında koruma alanı olarak tescil edilmiştir. . Günümüzde boş olarak durmaktadır. Bina 132 metrekareye yapılmış üç katlı bir yapıdır.

Lala Şahin Paşa Türbesi

Mustafakemalpaşa Çayının kenarında, Lalaşahin Mahallesi'nde aynı isimle anılan külliye kalıntılarının bulunduğu alandadır. Türbenin içerisinde Filibe, Sofya, Kavala ve Edirne'nin fatihi olan I. Murat'ın Lalası, Lala Şahin Paşa kitabesiz yatır içerisindedir. Türbe Lala Şahin Paşa ölümünden önce, 1348 yılında yapılmıştır.

3. İLÇE GÖRÜŞLERİ

3.1. İlçedeki Potansiyellerle İlgili İlçenin Görüşleri

- Tümbüldek kaplıcaları sağlık turizmi açısından değerlidir. Ancak mevcut tesisler yetersizdir. Suuçtu şelalesi de aynı şekilde doğal güzellik açısından turist çekse de mesire alanı ve tesisler yetersizdir.
- Miletepolis ve paşalar kazısı da tarihi açıdan önem taşımakta ve bir açık hava arkeoloji müzesi kurulmasıyla ilçenin turizm potansiyeli açısından önemlidir.
- OSB de ki firma sayısını arttırarak sanayinin de gelişmesi de önem taşımaktadır. İlçede özellikle tarıma dayalı sanayi ve gıda sanayinin gelişimi istenmektedir.
- İstanbul-İzmir otobanın tamamlanması ile lojistik potansiyeli daha da artacaktır. İlçenin demiryolu ile Bandırma'ya bağlanması da talep edilmekte olmasına rağmen bu yönde bir çalışma mevcut değildir.
- İlçede tarım arazilerine sanayi kuruluşu veya diğer amaçlarla kullanılmaması yönünde genel bir direnç bulunmaktadır. Sanayide de tarıma dayalı endüstrilere ağırlık verilmesi istenmektedir. Tarımsal organize sanayi bölgei kurulması da dile getirilen konulardandır.
- İstanbul Kültür Üniversitesi ülkemiz adına Işık Kirliliği ile ilgili bir proje yürütüyor. Bu kapsamda yapılan ölçümlerde Tırnova köyü Altın Alan olarak uluslararası bir yer olarak tespit edilerek kayıt altına alınmıştır.

3.2. İlçeye Özgü İhtiyaçlar ve Sorunlar

- Meslek yüksekokuluna kayıtlı öğrenciler genelde ilçe dışından gelmekte ve mezuniyet sonrası ilçeden ayrılmaktadır. İlçenin ihtiyacı olan ara elemanın karşılanamaması bir problem teşkil etmektedir. Süt ürünleri, mermer, tohumculuk gibi bölümlerin açılması da desteklenmektedir.
- Yeni otoban ilçenin güneyindeki dağlık alandan geçerse hem tarım arazisinden geçmesi hem de OSB'ye 1,5 km uzaklıkta bir çıkış olması planlanmaktaydı. İlçede oluşturulan platform, bu planı desteklemektedir, otobanın ilçenin güneyinden geçme kararı alınmıştır. İlçede otobanın olumsuz etkileri konusunda endişe yaşanmaktadır.
- Yapılacak olan hastanenin bölge hastanesi olarak ilan edilmesi ile hastaneye profesör ünvanlı doktorlar geleceğinden ilçe için daha iyi olacağı toplantılarda ifade edildi.
- İlçeye ivedilikle atıksu arıtma tesisinin yapılması gerekmektedir.
- Düzenli çöp depolama alanı ihtiyacı vardır.
- Mermer çamurlarının değerlendirilmesi yönünde çalışmalar gerekmektedir.
- Termal kaynakların daha verimli kullanılması ve konaklama tesislerinin iyileştirilmesi gerekmektedir.
- İş kaynakları yeterli olmadığından ilçe özellikle Bursa'ya göç vermektedir.
- Tarım ve hayvancılıkta girdi maliyetleri yüksek olduğundan çiftçiler ekonomik sorunlar yaşamaktadır.
- İlçede sosyal yaşantı açısından ihtiyaçlar olduğu ve halkın hafta sonlarını ilçe dışında geçirdiği ifade edilmiştir.
- Bazı köyler için soğuk hava deposu gerekmektedir (özellikle Çeltikli bölgesi)
- 2 tane ilköğretim okuluna ihtiyaç olduğu kaymakamlık tarafından belirtilmiştir.
- Köylerden gelen lise öğrencilerine yönelik kullanılabilecek yurt sıkıntısı yaşandığı beyan edilmiştir.
- İlçede yer alan Anadolu öğretmen lisesi ve meslek lisesinin teknolojik açıdan geri kaldığı düşünülmektedir.
- İlçede ara ve kalifiye alan sıkıntısı da yaşanmaktadır. İstihdam amaçlı Bursa'ya göç olmakla birlikte, kalifiye elemanlar ilçede yaşamayı tercih etmektedir.

3.3. İlçede Yürütülmekte Olan ya da Yapılması Hedeflenen ve/veya Düşünülen Projeler

Yürütülen

- İlçede 10.000 kişi kadar roman vatandaşı yaşamaktadır. Bu vatandaşlar nedeniyle yaşanan sosyal sorunları gidermek amacıyla etüd merkezi kurulmuş, TOKİ binalarından yer verilmiş ve halen tarım işçisi olarak yönlendirilmektedirler.
- Bursa-İzmir otobanı
- Yeni devlet hastanesinin inşaat aşamasındadır.
- Hükümet Konağı yenilenmektedir
- Döllük-Güllüce sulama projesi

Düşünülen

- Adliye binası yenilenecektir
- Ticaret Sanayi Odası ilçede bir fen lisesi açılması için çalışma yürütmektedir.
- OSB isale hattının yenilenmesi
- 5000 hayvan kapasiteli bir tesisin 150 dönümlük bir arazi üzerine kurulması planlanmaktadır.
- Taş Mektebin restorasyonu
- Tümbüldek kaplıcalarında 3. yaş turizmüne yönelik yatırımlar

3.4. İlçenin Hedefleri

- OSB'nin doluluk oranını arttırması, 15 olan firma sayısını 5 yıl içerisinde 45'e çıkması
- Sosyal tesislerin arttırılması
- Tarımsal kaynakların iyi değerlendirilmesi ve tarıma dayalı sanayinin gelişmesi
- Otobanın da tamamlanmasıyla lojistik imkânlarının iyi kullanması
- Tümbüldek kaplıcası, Suuçtu şelalesi, arkeolojik kazıları vs. ile turizm potansiyelini de ortaya çıkarılması
- Tırnova mevkiinde bulunan alanında gökbilim etkinlikleri düzenlenmesi veya gözlemevi kurulması.
- Arıtma tesisi ve düzenli depolama alanının kurulması

3.5. Bölge ve Ülke Kalkınması için Gelişme Alanları Hakkında İlçe Görüşleri

İlçe

İlçe tarım konusunda öne çıkmak ile birlikte Tümbüldek kaplıcası, Suuçtu şelalesi, arkeolojik kazıları vs. ile turizm potansiyelini de ortaya çıkarmaya çalışmaktadır. OSB de ki firma sayısını arttırarak sanayinin de gelişmesi de önem taşımaktadır. Ancak tarım arazilerine sanayi kuruluşu veya diğer amaçlarla kullanılmaması yönünde genel bir direnç bulunmaktadır. Sanayide de tarıma dayalı endüstrilere ağırlık verilmesi istenmektedir.

Anketlerde çıkan bölge için en önemli üç tematik gelişme alanı:

- Beşeri kaynaklar, üniversiteler, mesleki eğitim
- Tarım
- Altyapı

Türkiye

Anketlerde çıkan bölge için en önemli üç tematik gelişme alanı:

- Beşeri kaynaklar, üniversiteler, mesleki eğitim
- Sanayi politikası
- Turizm

4. BEBKA PROJE ÇALIŞMALARI

Proje Adı	Başvuru Sahibi	Proje Tutarı (TL)	Destek Tutarı (TL)
Tümbüldek Kaplıcaları ile Bölge Turizminde Biz De Varız	Mustafa Kemal Paşa Bel.	389.412	282.518
Maviden Yeşile Seyir Yolu	Mustafa Kemal Paşa Köylere Hiz.Götürme Birliği	222.418	161.698
Yalın 6-Sigma'yı Uygulayabilen Yönetici Yetiştirme Projesi	Mustafakemalpaşa TSO	14.721	14.721
Temiz Çevre Gelişen İhracat	MBH Gıda San.Tic.Ltd.Şti.	929.760	392.824
Hayvansal Atıkların Geri Dönüşümü	Mustafakemalpaşa Gıda Et Ürünleri Hayvancılık İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.	648.670	324.335
Temiz Su, Temiz Çevre	Mustafakemalpaşa Organize Sanayi Bölgesi	300.043	225.032

5. KAYNAKLAR

1. Uludağ Üniversitesi Mustafa Meslek Yüksek Okulu internet sitesi: <http://mkpmyo.uludag.edu.tr>
2. Mustafakemalpaşa Devlet Hastanesi: <http://www.mustafakemalpasadh.com/>
3. Mustafakemalpaşa Milli Eğitim Müdürlüğü. Erişim tarihi 21.11.2012 <http://mustafakemalpaşa.meb.gov.tr/>
4. Bursa Tarım İl Müdürlüğü: <http://www.bursatarim.gov.tr>
5. Ersöz, Halit; Çubukçu, Dr. Murat, Mustafakemalpaşa Temel Bilgiler, 2010
6. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Bor Araştırma ve Uygulama Merkezi <http://www2.ogu.edu.tr/~boram/kestelek.html>
7. Mustafakemalpaşa Kaymakamlığı, Mustafakemalpaşa Belediyesi, Mustafakemalpaşa Ticaret ve Sanayi Odası, Mustafakemalpaşa Ticaret Borsası, Mustafakemalpaşa OSB ve Mermer OSB ile 21.09.2012 tarihinde yapılan görüşmeler.
8. <http://www.bursa.com.tr>. erişim tarihi 22.11.12
9. TR41 Çevre Raporu, BEBKA, 2011